

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Bedenckingen Voor Mynheer Daniel Van Hengel Predikant
der genoemde Ghereformeerde tot Uytrecht hem
toe-ghesonden Van Pater Cornelius Hazart Priester der
Societeyt Iesu**

Hazart, Cornelius

Antwerpen, 1676

Bedenckinge Over Den I. Artykel Handelende van den Doop.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71562](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71562)

HET II. DEEL

Van de HH. Sacramenten.

BEDENCKINGHE

OVER DEN

I. ARTYKEL

Handelende van den Doop.

TErstont in't beginsel van desen Artijkel had sek u aenghetwefen eenen groven mislagh die ghy begaen hadt/ segghende / de schriftuere leert duydelijk dat den uytwendighen Doop ons niet en behout, tot dien eynde hadt ghy ons voorgehestelt 1. Petri 3. 21. daer den Apostel seght: Het reghen-beelt vande Arke Noe, 't welck den doop is, behout ons nu oock.

Ghy en kost / naer mijn abbijss / gheenen schandelijckeren mislagh begaen als desen: Want daer de schrifture duydelijk seght dat den Doop ons behout, daer seght ghy dat se duydelijk seght dat den Doop ons niet en behout, hoe sek dat noch voorder beantwoorde / kan men sien in mijn schrift pag. 35. Maer dit altemael heeft D. van Henghel wederom al sintsens overgheslaghen.

Daer-en-boven ghy hadt gheseyt dat een uyerlijck element (ghelijck het water is in den doop) de smette der sonde niet en kan wegh-nemen.

Deze ppositie heb sek gedistingueert in deser voeghen: Een uyerlijck element en kan dit niet doen uyt sijn selven, dat is waer: 'T en kan dat niet doen door de kracht Gods, dat loochene ick. Item: 'T en kan dat niet doen als de eerste ende principale oorfake, dat is waer: 'T en kan het niet doen, als instrumentele, dat loochene ick.

Hier

Hier op antwoort ghy nu / dat ick niet alleen dit en
moest loochenen / maer oock de bewijfen ende redenen
daer uwe boozstellighe opzucht / wederlegghen / ende
proberen dat het water vanden Doop / als instru-
mentele oozsacke de smette vande sonde kan wech-
nemen.

Wel / D Daniel, hebt ghy dan niet ghelesen het ghene
ick probeere Pag. 36. ende 37. uyt Ephes. 5. 25. Tit. 3. 5. Ioan.
3. 5. 1. Cor. 6. 11? dat wy ghereynicht worden met het badt
des waters, salich ghemaect worden door het badt der weder-
gheboorte, herhoren worden uyt t'water, dat wy gheheylt
sijn naer het afwaschen? etc.

Tegghen de twee eerste plaetsen stelt ghy de verkla-
ringhen van uwen Bybel die seght dat het badt des wa-
ters in den doop dit doet als een teecken en zeghel, ende dat
door de weder-gheboorte ende vernieuwinge des H. Gheests,
die als een water badt is, de vuylicheydt onser sonden gherey-
nicht wort: en dan seght ghy / laet onse partye nu eens toon-
nen waerom die verklaringhe niet en kan bestaen.

Dit en moet ick niet toonen: Want / ist saeken dat
U. E. de glossen van uwen eyghen Bybel van soo kley-
nen ghewichte acht te sijn, ghelijck ghy seght Pag. 12. dat
ghy liever het oordeel vande gheleerde ende verstandighe daer
over wilt verwachten, hoe veel te meerder recht ende re-
den heb ick om dit te doen ten opsichte van eenen By-
bel die my vzeint is? 2. Moest gy self niet betoonen
(ghelijck ghy niet ghedaen en hebt) dat de verklarun-
ghen van uwen Bybel die ick u boozstelde bestonden?
waerom soude ick moeten bewijfen dat de verklarun-
ghen die ghy my boozstelt / niet en bestaen? Ick ant-
woorde dan met u / dat die glossen van kleyenen ghe-
wichte sijn. Kan ick u beter als met uw' eygen mun-
te heraelen?

Tegghen de derde plaetse Ioan. 3. 5, daer Christus seght
dat wy in het doopsel herboren worden uyt water en gheest,
seght ghy: Christus en doet'er die woorden / in het doop-
sel niet by.

Hier bereytsch ick uwe ghetrouwtigheyt D. Daniel,
want ick en hebbe die woorden / in het doopsel niet
boozgestelt als van Christus ghesproken; tot een
teecken

reacken van desen / ghelijck men kan sien in mijn schrift Pag. 36. heb ickse doen drucken met andere letters als die vande schriftuere : Maer ghy hebt die verandert ende contrarte ghedaen : Indien dit ghem bedroch en is / t'is ten minsten eene groote onbedachticheit.

Doch / wat hebt ghy teghen die boorzepde plaetse Joannis ? ghy seght / dat den gheest in e' oude testament vergheliken wort by water, ende in e' nieuwe testament de wederghedoorte ende heylighmakinghe des gheests, oock door den doop wort beteeckent, ende verzeghelt, etc.

Dit affirmeert ghy / is t'niet waer ? soo staet het u toe te bewijzen / hoe bewijst ghy mi dan dese beteeckeninghe ende verzeghelinghe, ende datse precies alludeert ghelijck ghy daer naer seght / op de prophetische maniere van spreken ? waer staet dit ? ofte wie seght dit ?

Ghy seght : *Math. 3. 11.* ghebrycke Joannes den dooper eene figuerlijcke maniere van spreken, segghende dat Christus met vyer soude doopen, dit woordenken vyer moet hier oneyghentlijck verstaen worden.

Dat is waer : wat besluit ghy hier uyt ? dat oock het woordenken water soo moet berstaen worden ? probeert mi eens die consequentie : want *affirmanti incumbit probatio* :

Maer al dit hebt ghy wederom bergheten te antwoorden op mijn argument dat ick Pag. 37. trecke uyt *1. Cor. 6. 11.*

2. Waer blijven wederom uwe schriftuere plaetsen *Gal. 2. 20. Ephes. 3. 17. Rom. 5. 1. 1. Cor. 15. 9.* die ghy bygebrocht hebt om te toonen dat wy ghereynicht worden door het gheloof ? ende ick beantwoorde Pag. 38. 39 ? Syt ghy hier noch eens soo berlegen geweest dat ghyse teghen mijne antwoorden niet en hebt kunnen uytboeren ? ofte hebt ghy ghebonnist dat sy hier niet ter sake en dienden ? waerom hebt ghyse dan bygebrocht ?

3. Hoe laet ghy boben desen / sonder een woort te reppen / die schriftuere plaetsen sicken / met de welke ghy wilde bewijzen dat het water ende afwasschinghe in den doop een reecken ende zeghel is ? ende die ick beantwoorde Pag. 40 ende 41 ? Dit is immers een stuck daer op dat onse questie hier naemelijck loopt : en gaet ghy dit soo still-swygens booz by ? **Sout**

Sout ghy niet herer Bellarminus laten berusten hebben daer soo veel niet aen gelegen en was / aengesien dat hier maer een scholastijck disput en was / te weten / of lichaemlijcke dinghen / in de ziel KONEN wercken *physicē*, bekenet ghy niet self Pag 33. dat dit maer scholastijcke controversien sijn die het gheloof niet en raeken? Siet ghe wel Domine, dat ghy opneemt het gheue dat niet veel te bedieden en heeft / ende de capitale stucken van onse questie laet varen?

BEDENCKINGHE

OVER DEN

TWEEDEN ARTYKEL.

Aengaende het H.Sacrament des Avontmaels.

Eerst is hier de questie of het ontrecken vanden selck aen de seecken strydt teghen de instellinghe Christi?

D. Van Henghel meynt dat sae / ende wilt dit eerst probereu opt *Matth. 26. 26.* segghende: Christus heeft het sacrament, met, of onder twee teeckenen inghestelt, ende ghehouden.

Dat is waer: maer ick hebbe gheseyt dat hy dit in de instellinghe aen niemant gegeven en heeft als aen sijne 12. Apostelen; ooversulck; dese nime consequente en deught niet: Ergo t' moet nootsakelijck onder twee teeckenen ghegheven worden aen alle gheloovighen.

In de plaerte dat ghy dese consequente sout probereu / en seght ghy niet anders / als Christus heeft het avontmael inghestelt om van de gheloovighen ghenoten te worden tot sijnder ghedachtenisse, soo brenghet dan de instellinghe mede een bevel van t'een teecken den gheloovighen soo wel te gheven als t'ander. Dat'er een bevel ofte gebode is (ghelijck ghy hier seght) van soo te geben aen alle gheloovighen/dit en kan ick nergheus binden.

Eet